

તંત્રી સ્થાનેથી...

વિદેશ પલાયનથી પેદા થતા આર્થિક પડકારો

આપણા દેશમાં એક ગજબનો વિરોધાભાસ જોવા મળી રહ્યો છે. એક તરક ભારતનું લય ૨૦૨૨-૨૨ સુધી પ ટ્રિલિયન ડોલરની અર્થવ્યવસ્થા બનાવ્યું છે, તો બીજ તરક યુધ અને ત્યાં સુધી અની ધનિકો પણ મોટી સંચાયમાં દેશમંથી પલાયન કરવાની કોણથાં કરી રહ્યા છે. તેનાથી વૃધ મહત્વનું એ કે શું તેઓ એ સંચાવનાને લઈને ઉત્સાહિત નથી કે જ્યારે કહેવાઈ રહ્યું છે કે ભારતનો આર્થિક વૃદ્ધિ દર વિશ્વની મુખ્ય અર્થવ્યવસ્થાઓમાં સોથી વધારે રહેશે અને જાણી જ્યાન અને જર્મનીને પણ જીને ભારતીય અર્થવ્યવસ્થા હુનિયામાં નીજ સોથી મોટી બની જશે? એ પણ ૨૦૨૩ પહેલાં, જેણું કે મોર્ગન સ્ટેન્લી દ્વારા પ્રસ્તુત ભવિષ્યાખી દર્શાવી રહી છે. પછિથાં અનેક વર્ષોથી નીતિનિયંત્રણોએ જેવી નીતિઓ ચલાવી, જેનાથી ગ્રામને શહેરો તરફ પલાયનને ઉત્તેજન મળતું ગયું, પરંતુ આ જૂના વીલાને બદલે હવે ચુવાઓએ પ્રવાસનો નવો રસ્તો પકડી લીધી, ગ્રામથી સીધા વિદેશ!

ભારતથી માત્ર ચુવાનો જ નહીં, અની ધનાંદ્રો પણ મોટી સંચાયમાં ભારતીય નાગરિકતા છોડીને વિદેશાં વસવાની તકો શોધી રહ્યા છે. આ અની ધારાધ્ય એ છે જેમની પાસે રોકાંન માટે ૧૦ લાખ ડોલરથી વધારેની તો માત્ર રોકડ જ છે. સંસદને જ્યાનામાં આવ્યું કે ૨૦૨૧ બાદથી ૧૬ લાખથી વધુ અમીરોએ ભારતીય નાગરિકતા છોડી છે, તેમાં ગયા વર્ષની ૧.૮૭,૭૪૧ની સંચાય સામેલ છે. દીનેમણી સાંસદ મહુારા મોઈલાએ હાલમાં જ સંસદમાં કંઈ હતું કે ૨૦૧૪-૨૨ વચ્ચે નવ વર્ષમાં ૧૨.૫-૧૫ લાખ લોકોને ભારતીય નાગરિકતા છોડી છે. જ્યારે વિકસિત દેશોએ અતિનાચો માટે રોકાંનકાર શેરી અંતર્ગત પોતાની સીધી નાગરિકતા આપવાનો રસ્તો ખોલ્યો તો ભારતથી થીમે થીમે અને વધુ ભાગતરીમાં અમીર લોકો બહેતર રહેશીકરણી અને ક્રમધંધાના માહોલ માટે વિદેશ જઈને વસવા લાગ્યા. આ વર્ગની પરવારો બહાર જ્યાની આપણી ધરેલું અર્થવ્યવસ્થાને થયેલું પુકસાન વિદેશી રાષ્ટ્રો માટે કાફેદ્મંદ બની ગયું.

વિદેશ જનરા પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીને આશા રહે છે કે આગામી જઈને તેને ત્યાં સ્થાયી થઈ જવાની મળી જશે. એક બહેતર રહેશીકરણી, જેંચો પગાર અને ઉચ્ચ દરજાની સામાજિક સુરક્ષા વગેરે એ અવયવ છે, જે છાનોને વિદેશ જ્યાન લાલય લગાવે છે. છીલા કેટલાય વર્ષોથી જુગાત, પંખાં અને કેરળ જેવાં રાજ્યોથી કુશળ શ્રમિકોનો પ્રવાહ વિદેશો તરફ વર્ષો છે. એકલા પંખાંથી લગભગ ૧.૫ લાખ વિદ્યાર્થી દર વર્ષ વિદેશ જઈ રહ્યા છે, કેરળી આ સંચાય લગભગ ૩૫૦૦૦ છે. વિદેશમાં ભાગવા માટે પહેલી પ્રાથમિકતા કેનેદા, અમેરિકા, પુર્ક, ફ્રાન્સ, આઝ્સ્ટ્રેલીયા, ઇંગ્લિશ અને ન્યૂઝીલેન્ડને છે. જે બાળકો ત્યાં પ્રવેશ મેળવવામાં સફા નથી થઈ રહતા તે રેશ્યા, જ્યોર્જીયા, લાન્ટિયા, બેલાસ અને ઉઝ્બેકસ્તાન જેવા અનેક પૂર્વ યુરોપીયન દેશોને તરક વણે છે.

હવે તેને 'ખેન ડ્રેન' કહે, પરંતુ ભાગવા માટે વિદેશ જવાની હોડી જવાન પેઢીની હાજરીમાં ધારાઓ થઈ રહ્યો છે. આ દર પર, વહેલી તકે એવોં રાખ્યો 'વૃદ્ધાશ્રમ'માં તખીલ થઈ જો. આર્થિક ભાગમાં કીએ એ તો તેનાથી ધરેલું માંગ પર અસર પડશે. આપણી વિકાસ પ્રણાલીમાં વ્યાધ આપીએ અને રોકાંન સજીનાને ઉત્તેજન આપવાનો નિષ્ફળતા કરી રીતે સમગ્ર વિકાસ મેળવવામાં વહુ મોહું અંતર્ગત પેદા કરી દે, એના પર આર્થિકાઈના પૂર્વ ગરનર રચુરમ રાજીને લેખ લખ્યો છે. તેમાં તેમણે રાષ્ટ્રીય પરિવાર અને સ્વાસ્થ્ય સર્વોન્ને હચાલો આપાંગ કર્યું છે કે નાશાંકીય વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ અને ૨૦૧૮-૨૧ વચ્ચે, પાંચ વર્ષોમાં, એક ખેડૂતની માર્ગિની જમીનાં સરેરાશ રૂ.૨ ટકાનો હટાડો થયો છે. નાના ખેડૂતની જમીન પણ ૮.૫ ટકા વાર્ષિક દરે ઘટી છે. અનેક આ તેઠાં સીધું તો કશું નથી કહેતો, પરંતુ અનુમાન લગાવી શકાય કે મોટાભાગના કિસ્સામાં આ જરીનો પર બાળકોને ઉચ્ચ રિશ્યાની પદે વિદેશ મૌંદલવા લોન લેવાઈ હશે!

પાકિસ્તાનમાં શરદી-ઉધરસની દવાની પણ સર્જીશે અધિત:

ફાર્મા કંપનીઓ પાસે માત્ર ૨ દિવસનો જ સ્ટોક
ઈસ્લામાબાદ, તા. ૨૦
પાંદી દેશ પાકિસ્તાનની ફાર્માસ્યુટિકલ મેન્યુને કચર્સ એસોસિએશનનું પ્રતિનિધિત્વ આપી હાલત ખૂબ જ કદીની થતી એવી જોવાની હોડી એ સંચાય અનેક ભાગમાં કીએ એ તો તેનાથી ધરેલું માંગ પર અસર પડશે. આપણી વિકાસ પ્રણાલીમાં વ્યાધ આપીએ અને રોકાંન સજીનાને ઉત્તેજન આપવાનો નિષ્ફળતા કરી રીતે સમગ્ર વિકાસ મેળવવામાં વહુ મોહું અંતર્ગત પેદા કરી દે, એના પર આર્થિકાઈના પૂર્વ ગરનર રચુરમ રાજીને લેખ લખ્યો છે. તેમાં તેમણે રાષ્ટ્રીય પરિવાર અને સ્વાસ્થ્ય સર્વોન્ને હચાલો આપાંગ કર્યું છે કે નાશાંકીય વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ અને ૨૦૧૮-૨૧ વચ્ચે, પાંચ વર્ષોમાં, એક ખેડૂતની માર્ગિની જમીનાં સરેરાશ રૂ.૨ ટકાનો હટાડો થયો છે. નાના ખેડૂતની જમીન પણ ૮.૫ ટકા વાર્ષિક દરે ઘટી છે. અનેક આ તેઠાં સીધું તો કશું નથી કહેતો, પરંતુ અનુમાન લગાવી શકાય કે મોટાભાગના કિસ્સામાં આ જરીનો પર બાળકોને ઉચ્ચ રિશ્યાની પદે વિદેશ મૌંદલવા લોન લેવાઈ હશે.

ફાર્મા કંપનીઓ પાસે માત્ર ૨ દિવસનો જ સ્ટોક
ઈસ્લામાબાદ, તા. ૨૦
પાંદી દેશ પાકિસ્તાનની ફાર્માસ્યુટિકલ મેન્યુને કચર્સ એસોસિએશનનું પ્રતિનિધિત્વ આપી હાલત ખૂબ જ કદીની થતી એવી જોવાની હોડી એ સંચાય અનેક ભાગમાં કીએ એ તો તેનાથી ધરેલું માંગ પર અસર પડશે. આપણી વિકાસ પ્રણાલીમાં વ્યાધ આપીએ અને રોકાંન સજીનાને ઉત્તેજન આપવાનો નિષ્ફળતા કરી રીતે સમગ્ર વિકાસ મેળવવામાં વહુ મોહું અંતર્ગત પેદા કરી દે, એના પર આર્થિકાઈના પૂર્વ ગરનર રચુરમ રાજીને લેખ લખ્યો છે. તેમાં તેમણે રાષ્ટ્રીય પરિવાર અને સ્વાસ્થ્ય સર્વોન્ને હચાલો આપાંગ કર્યું છે કે નાશાંકીય વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ અને ૨૦૧૮-૨૧ વચ્ચે, પાંચ વર્ષોમાં, એક ખેડૂતની માર્ગિની જમીનાં સરેરાશ રૂ.૨ ટકાનો હટાડો થયો છે. નાના ખેડૂતની જમીન પણ ૮.૫ ટકા વાર્ષિક દરે ઘટી છે. અનેક આ તેઠાં સીધું તો કશું નથી કહેતો, પરંતુ અનુમાન લગાવી શકાય કે મોટાભાગના કિસ્સામાં આ જરીનો પર બાળકોને ઉચ્ચ રિશ્યાની પદે વિદેશ મૌંદલવા લોન લેવાઈ હશે.

ફાર્મા કંપનીઓ પાસે માત્ર ૨ દિવસનો જ સ્ટોક
ઈસ્લામાબાદ, તા. ૨૦
પાંદી દેશ પાકિસ્તાનની ફાર્માસ્યુટિકલ મેન્યુને કચર્સ એસોસિએશનનું પ્રતિનિ

